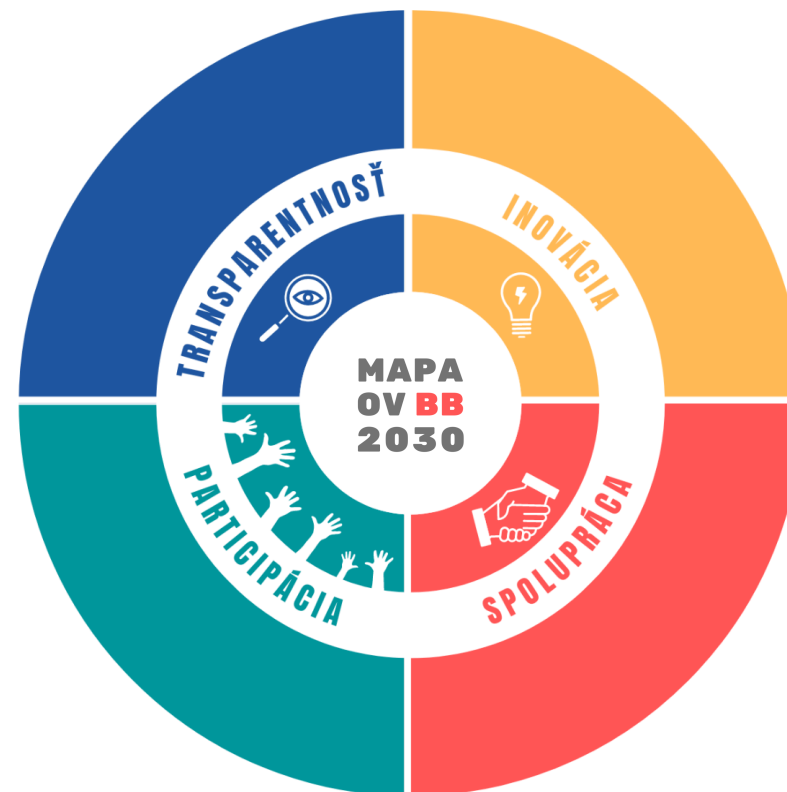

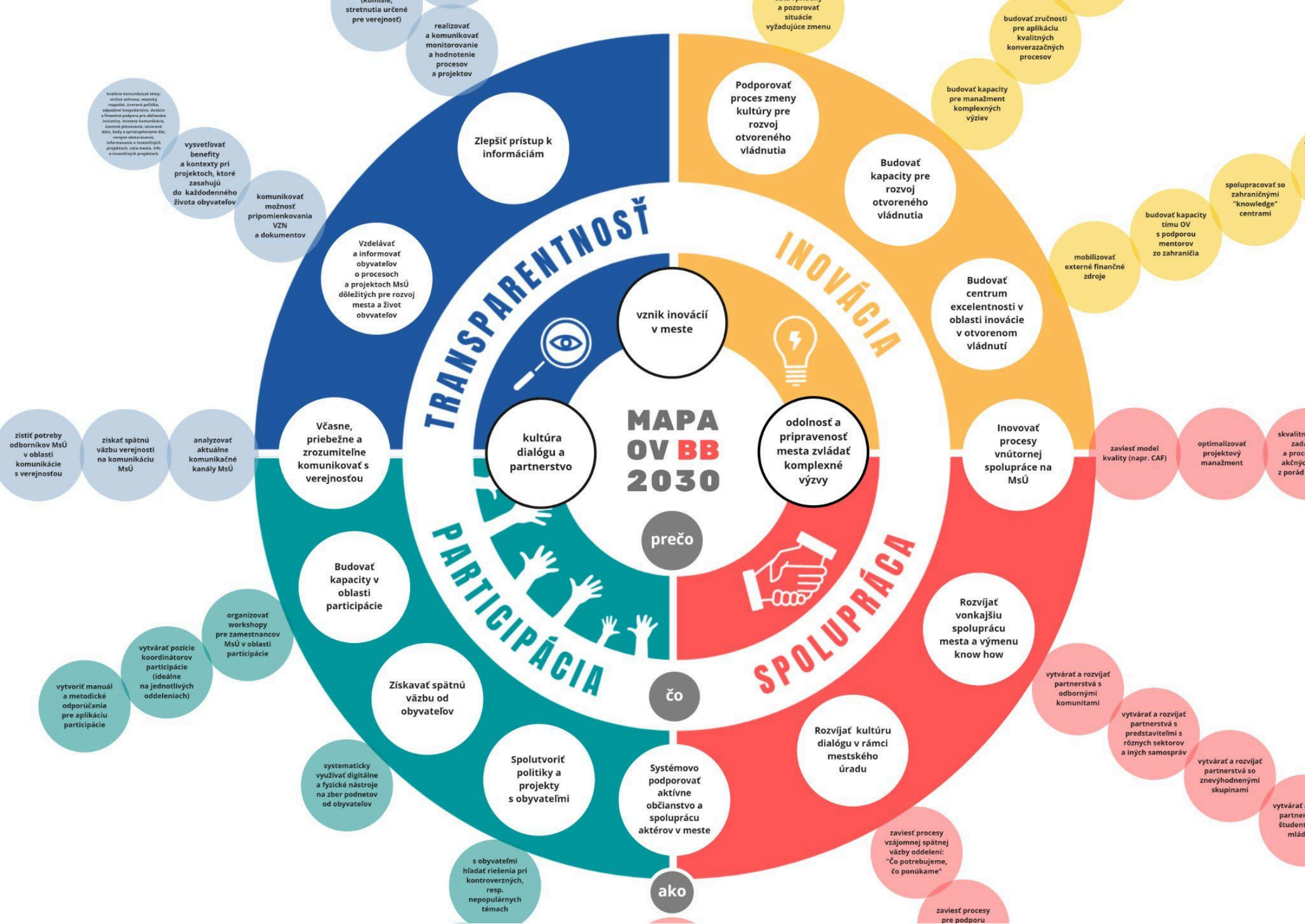
**MAPA
OV BB
2030**

MAPA Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030

november 2022 - december 2022

Soňa Kariková, Eva Mazancová

Obrázok 1 : MAPA OVBB 2030 - princípy - Mapa Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030, vlastné grafické spracovanie

Obrázok 2 : MAPA OVBB 2030 -, vlastné grafické spracovanie

Čo nájdete v tejto správe

1. ÚVOD

- 1.1. Prečo vzniká Mapa Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030
- 1.2. Princípy Otvoreného vládnutia
- 1.3. Otvorené vládnutie v politikách a stratégiách EÚ, SR, Banskobystrického samosprávneho kraja a Mesta Banská Bystrica
- 1.4. Metodické východiská

2. ČO V NAŠOM MESTE UŽ V OTVORENOM VLÁDNUTÍ FUNGUJE A PRIESTOR PRE JEHO ĎALŠÍ ROZVOJ

3. MAPA OVBB 2030

4. IMPLEMENTÁCIA MAPY OVBB 2030

ÚVOD

1.1. Prečo vzniká Mapa Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030

V súčasnosti samosprávy riešia komplexné sociálne, environmentálne, hospodárske či rozvojové výzvy. Nové situácie prinášajú aj špecifické výzvy v podobe potreby depolarizácie a budovania dôvery aktérov v ekosystéme samospráv. Zvyšujúca sa komplexnosť výziev vyžaduje nové prístupy v správe vecí verejných. Osvedčujú sa prístupy zamerané na integráciu, spoluprácu a dialóg, ktoré sú v kontraste s izolovanými, nepreviazanými, monosektorovými projektmi a intervenciami.

Jedným z prístupov, ktorý systematicky rozvíja spoluprácu a dialóg, je aj tzv. **Otvorené vládnutie, resp. spravovanie**, ku ktorému sa mesto Banská Bystrica ako prvé v SR prihlásilo vstupom do medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie na lokálnej úrovni. Otvorené vládnutie /spravovanie možno považovať za model, filozofiu či kultúru správy vecí verejných, ktorého podstatou je skvalitňovať uplatňovanie princípov **spolupráce, transparentnosti a participácie**, ktoré sú zároveň aj **princípami dobrého či inteligentného spravovania**.

Tento prístup prináša pozitívnu transformáciu vzťahu vlády/ samosprávy, obyvateľov a aktérov naprieč sektormi či úrovňami správy vecí verejných, zefektívnenie správy vecí verejných, posilňuje odolnosť a kolektívnu inteligenciu, vznik inovatívnych a inteligentné riešení, prispievajúc k zdravému a udržateľnému rozvoju mesta.¹

¹ Podľa: OECD (2020), *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/339306da-en>

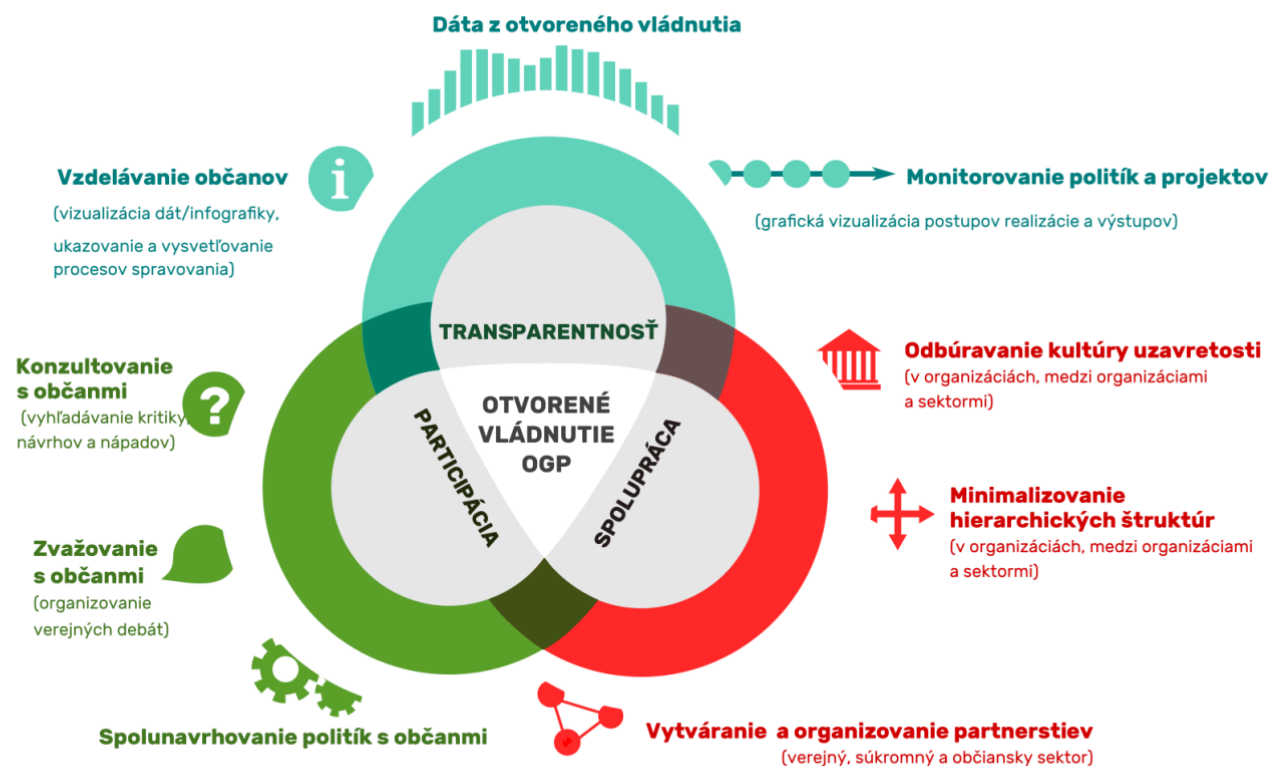
1.2. Princípy Otvoreného vládnutia

- **Transparentnosť** je o zverejňovaní a sprístupňovaní dát, o informovaní vlády/ samosprávy svojich obyvateľov o činnostiach a rozhodnutiach, ktoré robí. Zverejňované a dostupné dáta by mali byť definované podľa potrieb konkrétnych cieľových skupín, zároveň by mali byť vhodne načasované a prezentované v užívateľsky priateľských formátoch.
- **Participácia** znamená aktívne zapájanie jednotlivcov alebo skupín občianskej spoločnosti do jednotlivých fáz projektového cyklu/ tvorby politík – cez tvorbu, rozhodovanie, realizáciu, až po hodnotenie.
- **Spolupráca** predstavuje procesy, ktoré sa týkajú tak vnútorného, ako aj externého prostredia organizácie. Spoluprácu vo vnútri organizácie posilňujú inovácie procesov, ktoré eliminujú hierarchické štruktúry a uzavretosť medzi oddeleniami, spriechodňujú komunikáciu, posilňujú vzájomnú informovanosť a koordináciu

v rámci celej organizácie. Spolupráca v Otvorenom vládnutí je taktiež o systematickom budovaní medzisektorových partnerstiev a inovatívnych komunikačných nástrojov s externým aktérmi z rôznych sektorov či tematických oblastí pre podporu rozvoja inovatívnych a udržateľných riešení.

Obrázok 3: Spracované podľa

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Open_government_schema.jpg

1.3. Otvorené vládnutie v politikách a stratégiách EÚ, SR, Banskobystrického samosprávneho kraja a Mesta Banská Bystrica

Potreba uplatňovania princípov otvoreného vládnutia a inovácie v tomto smere je vyjadrená v niekoľkých kľúčových európskych, národných a mestských dokumentoch, stratégiách a politikách:

Svetová úroveň:

- **globálna stratégia Otvoreného vládnutia na roky 2023-2028** (zvlášť vyzdvihuje potenciál rozvíjania otvoreného vládnutia na miestnej úrovni)

- **Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj**² (cieľ 17 – Partnerstvá pre ciele³, vyjadrujúci potrebu medzisektorovej spolupráce, ako aj spolupráce medzi krajinami pri realizácii všetkých cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030, cieľ 11 - Udržateľné mestá a komunity)

Európska úroveň:

- **Európsky kódex partnerstva** (podľa dokumentu je partnerstvo jednou z hlavných zásad riadenia fondov Európskej únie, ktoré si vyžaduje úzku spoluprácu s verejnými orgánmi na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v členských štátoch a so sociálnymi partnermi, MVO a ďalšími zainteresovanými stranami)

² <https://agenda2030.statistics.sk/Agenda2030/>,

<https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>

³ Podľa: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>

- **politické ciele pre nové programové obdobie Európskej únie v rámci politiky súdržnosti** (cieľ 5 - Európa bližšie k občanom a cieľ 1 - Inteligentnejšia Európa, konkrétne aktivita 1.2.2 - Podpora budovania inteligentných miest a regiónov)
- **OECD deklarácia o inovácii vo verejnom sektore “Declare to innovate”** (cieľom deklarácie je legitimovať inovácie ako základnú a strategickú funkciu organizácií verejného sektora a v každodennej práci zamestnancov verejného sektora)
- **OECD odporúčania Rady pre otvorené vládnutie** (hlavným cieľom odporúčaní je zabezpečiť, aby princípy otvoreného vládnutia boli zakorenené v kultúre správy vecí verejných všetkých členov a partnerov OECD)

Národná úroveň:

- **Agenda 2030 SR** (priority zamerané na a) transparentný, profesionálny a efektívny výkon verejnej správy; b) prijímanie rozhodnutí a tvorba politík na základe relevantných a dôveryhodných dát prístupných odbornej a laickej verejnosti, c) inkluzívny a udržateľný sídelný a regionálny rozvoj a integrované, participatívne územné a strategické plánovanie; d) medzisektorové prepojenie pri navrhovaní a implementovaní prevenčných a deradikalizačných politík

- **Akčný plán Iniciatívy otvoreného vládnutia na národnej úrovni na roky 2022-2024**
- **Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022-2030** (strategický dokument Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorý sa zameriava na podporu a udržateľný rozvoj občianskej spoločnosti, posilnenie princípov otvoreného vládnutia a dobre spravovanej spoločnosti)
- **Program Slovensko nadväzujúci na ciele EÚ** (priority zamerané na a) rozvoj konceptu inteligentných miest a regiónov; b) kvalitné analytické výstupy, ktoré sú základom strategického plánovania a prípravy strategických dokumentov v kompetencii samosprávy, vrátane integrovaných územných stratégií, ktoré predstavujú základ realizácie programového obdobia 2021 – 2027 na danom území;
- **Smart City stratégia a Akčný plán** (MIRRI SR, návrh dokumentu)

Krajská úroveň:

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja banskobystrického kraja na obdobie 2022 - 2030**
- **Integrovaná územná stratégia kraja a strategicko-plánovacieho regiónu okresov Banská**

Bystrica-Brezno (priorita: 3 Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť a strategický cieľ: 3.3 Budovať aktívne, odolné a udržateľné komunity v mestách a na vidieku a to prostredníctvom troch špecifických cieľov - 3.3.2. - Zvýšiť angažovanosť obyvateľstva v správe vecí verejných / zapojenie obyvateľstva do rozvojových aktivít na miestnej úrovni; 3.3.5. - Uplatňovať princípy dobrého a otvoreného spravovania /good governance; 3.3.6. - Uplatňovať koncept inteligentných miest "smart cities" a "smart villages" v samospráve)

Mestská úroveň:

- **Integrovaná územná stratégia mestskej funkčnej oblasti Banská Bystrica** (priorita č. 3. „Dobré spravovanie mestskej funkčnej oblasti mesta Banská Bystrica“)
- **Koncepcia rozvoja školstva v meste Banská Bystrica na roky 2021 – 2026**⁴ (špecifický cieľ č. 4 - vytvoriť priestor na partnerskú spoluprácu pri rozvoji školstva v meste, ako aj partnerský spôsob realizácie ďalších cieľov)
- **Koncepcia rozvoja športu mesta Banská Bystrica na roky 2021 – 2027**⁵ (do jej plnenia by mali aktívne vstúpiť viacerí

⁴<https://cdn.banskabystrica.sk/2022/02/Koncepcia-rozvoja-skolstva-v-meste-Banska-Bystrica-na-roky-2021-2026.pdf>

⁵<https://cdn.banskabystrica.sk/2021/05/Koncepcia-rozvoja-%C5%A1portu-mesta-Bansk%C3%A1-Bystrica-na-obdobie-do-roku-2027.pdf>

aktéri – vedenie mesta, poslanci mestského zastupiteľstva, mestský úrad, športové kluby (organizácie) a široká verejnosť)

- **Akčný plán otvoreného vládnutia v meste Banská Bystrica na roky 2021/2022**⁶
- **Projekt Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy**⁷ (medzi hlavné očakávané výsledky projektu patrí aj účasť širokej verejnosti a všetkých relevantných aktérov na projektových činnostiach)
- **Koncepcia kultúry v meste Banská Bystrica na roky 2022 – 2033** (prebieha dopracovanie tohto dokumentu), dopracovaná koncepcia bude kvalitným moderným strategickým dokumentom pre rozvoj kultúry v súlade s celosvetovými trendmi. Bude otvorená, pravidelne vyhodnocovaná a aktualizovaná. V procese jej tvorby sú využívané rôzne metódy participácie.

Aktuálny priemet princípov otvoreného vládnutia v mestských dokumentoch:

- všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica

⁶<https://cdn.banskabystrica.sk/2021/08/MESTO-BANSKA-BYSTRICA-Akcny-Plan-OGPL-FINAL.pdf>

⁷ Projekt je spolufinancovaný z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky

č. 179/2007 o podmienkach organizovania a uskutočňovania verejného zhromaždenia obyvateľov mesta

- všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 12/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica
- štatúty: a) Mesta Banská Bystrica; b) participatívneho rozpočtu Mesta Banská Bystrica; c) výborov v mestských častiach a občianskych rád; d) rád primátora;
- zásady rozpočtového hospodárenia Mesta Banská Bystrica
- etické kódexy zamestnancov a poslancov,
- rokovacie poriadky a postup Mesta Banská Bystrica pri využívaní súťaží návrhov pri obstarávaní služieb v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva

1.4. Metodické východiská

Čo je Mapa otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030

Mapa otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030 (ďalej ako Mapa OVBB 2030) rámcuje smerovanie v oblasti rozvoja otvoreného vládnutia v našom meste, poskytuje zásobník možných akčných krokov a návod ako s mapou pracovať s ohľadom na komplexný charakter inovácie v oblasti otvoreného vládnutia.

Mapa vs stratégia otvoreného vládnutia

Pôvodným zámerom bolo vytvoriť stratégiu otvoreného vládnutia v tradičnom formáte (viď. *Návrh stratégie otvorenej samosprávy v meste Banská Bystrica do roku 2030*⁸). V priebehu tvorby tejto stratégie sme však dospeli k názoru, že v dynamicky sa meniacich externých podmienkach a pri riešení komplexnej úlohy akou je inovácia v oblasti otvoreného vládnutia, nie je možné rigidne sa viazať na pevne stanovené ciele, opatrenia a merateľné ukazovatele, ako to býva zvykom pri práci s tradičnými strategickými dokumentmi. Riešenie komplexných úloh vyžaduje špecifické prístupy, ktoré sa

⁸ *Návrh stratégie otvorenej samosprávy v meste Banská Bystrica do roku 2030 - 1. návrh, ktorý spracovala Interaktívna škola urbanizmu a územného plánovania n.o. v súčinnosti s Mestom Banská Bystrica*

zameriavajú na podporu zmeny a nie konkrétne riešenia, preto sme sa rozhodli sústrediť sa na vytvorenie **mapy otvoreného vládnutia**, ktorej snahou je podporiť prácu s komplexnou úlohou akou je inovácia otvoreného vládnutia prostredníctvom flexibility, experimentácie a dialogického prístupu (viď. kapitola 4).

Špecifiká komplexných systémov⁹

Inovácia otvoreného vládnutia vykazuje znaky komplexného systému. K znakom komplexných systémov patria:

1. **Nepoznatelnosť.** V komplexnom systéme, ktorý sa po celý čas mení, sa prejavujú rôzne správania rôznych aktérov.
2. **Nepredvídateľnosť.** Komplexný systém je tvorený z veľkého množstva aktérov, ktorí sú vzájomne prepojení. Keď sa zmení jeden z nich, zmenia sa aj ostatní a aj malá zmena môže vyvolať nečakané dopady.
3. **Nestálosť.** V komplexnom systéme nemá nič priamočiary priebeh. Rigidné viazanie sa na špecifický postup a výsledok môže viesť k premeškaniu príležitosti učiť sa, zmeniť intervenciu na základe nových vynárajúcich sa poznatkov v procese, v najhoršom prípade k plytvaniu zdrojov

⁹ Podľa "Complexity Inside and Out", Harvest Moon Consultants, www.harvestmoonconsultants.com

a neúspešnej práci. Intervencie v komplexnom systéme majú preto charakter malých experimentov.

4. **Dynamický vývoj.** Komplexné systémy sa neustále menia a v okamihu sa môžu dostať do iného stavu, vykazujú vývoj a vznik nového, ktoré môže byť pozitívne, alebo aj problematické a na ktoré je potrebné flexibilne reagovať.

Proces tvorby Mapy OVBB 2030

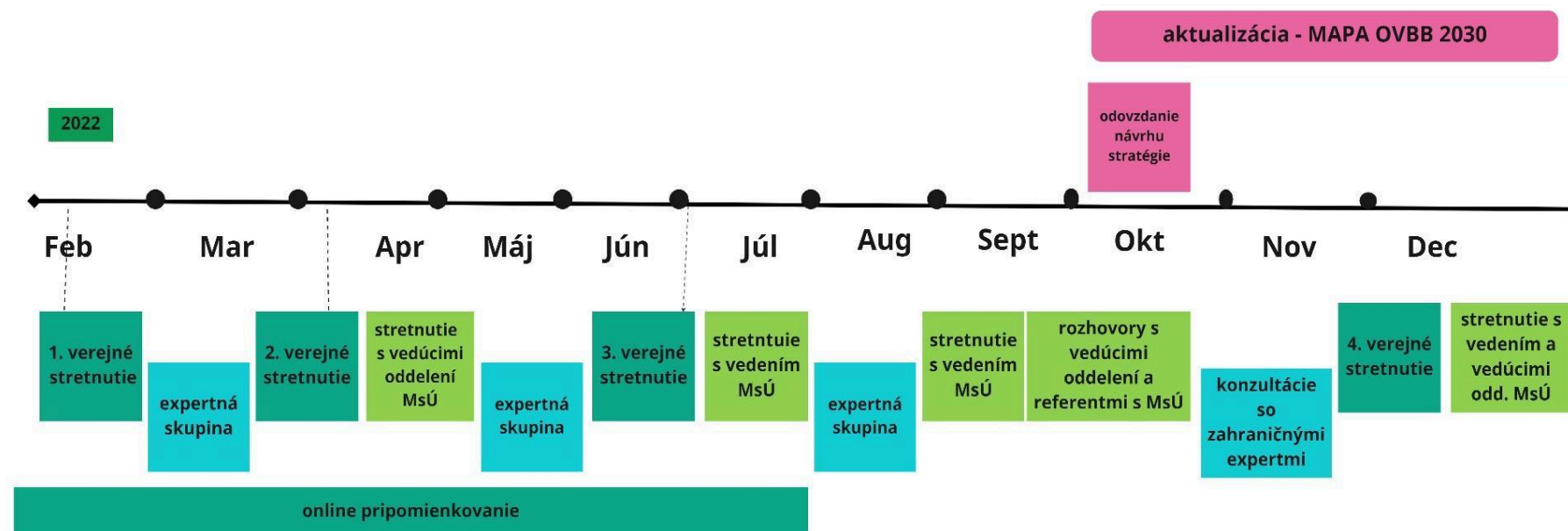
Tvorba Mapy OVBB 2030 prebiehala v dvoch fázach a pozostávala z niekoľkých participatívnych procesov. V **úvodnej fáze** boli zozbierané podnety prostredníctvom participatívneho procesu **v období január - august 2022**, v rámci ktorého rôznorodí aktéri - najmä z občianskeho prostredia a prostredia MsÚ - komunikovali svoje vnímanie fungovania otvoreného vládnutia v našom meste a na MsÚ a kde vnímajú priestor pre jeho ďalší rozvoj. Podnety boli zbierané aj počas participatívneho procesu k tvorbe 1. akčného plánu otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici v období marec - jún 2021. Výstup zberu podnetov z úvodnej fázy bol spracovaný v dokumente "Návrh stratégie otvorenej samosprávy v meste Banská Bystrica do roku 2030¹⁰". V **ďalšej fáze v období september - december 2022** prebiehala modifikácia dokumentu návrhu stratégie do

¹⁰ Návrh stratégie otvorenej samosprávy v meste Banská Bystrica do roku 2030 - 1. návrh, ktorý spracovala Interaktívna škola urbanizmu a územného plánovania n.o. v súčinnosti s Mestom Banská Bystrica

podoby odľahčeného a flexibilného formátu - Mapy OVBB 2030. Východiskom pre modifikáciu boli rozhovory s vedením, vedúcimi odborných útvarov a referentov MsÚ, ktoré umožnili hlbší vhlad a bližšiu špecifikáciu potrieb v oblasti rozvoja otvoreného vládnutia. Zároveň sme uskutočnili reflexiu participatívnych procesov (Zelené Sídlišká, Mestský park), ktoré sme realizovali v rámci 1. akčného plánu otvoreného vládnutia a ktorá priniesla ďalšie užitočné náhľady

pre rozvoj otvoreného vládnutia. V tomto období sme realizovali aj konzultácie so zahraničnými expertmi, ktorí poskytli metodické odporúčania pre prácu s Mapou OVBB 2030 (viď. kapitola 4).

Obrázok 4 : časová os Participatívneho procesu tvorby návrhu stratégie OVBB 2030

Čo v našom meste už v otvorenom vládnutí funguje a kde je priestor pre jeho ďalší rozvoj

Zistené názory a podnety o fungovaní otvoreného vládnutia v našom meste a jeho ďalšom rozvoji sme v zmysle princípov otvoreného vládnutia roztriedili do oblastí:

- inovačný potenciál v otvorenom vládnutí
- uplatňovanie princípu spolupráce
- uplatňovanie princípu participácie
- uplatňovanie princípu transparentnosti

INOVAČNÝ POTENCIÁL V OTVORENOM VLÁDNUTÍ

Čo funguje dobre /príležitosti	Priestor pre ďalší rozvoj
- inovačný potenciál Mesta Banská Bystrica - vstup do Iniciatívy Otvoreného vládnutia ako 1. samosprávy v SR; - dôvera a záujem zamestnancov MsÚ o inováciu v otvorenom vládnutí - pozícia koordinátorky pre participáciu a otvorené vládnutie - implementácia akčného plánu otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici na roky 2021-2022 a z neho vyplývajúce skúsenosti - základné strategické dokumenty, štatúty a VZN Mesta Banská Bystrica s priemetom princípov otvoreného vládnutia - snaha MsÚ vytvoriť priestor pre rozvoj otvoreného vládnutia prostredníctvom externých zdrojov cez projekty Integrovannej územnej stratégie (projekt Inštitút pre otvorené vládnutie a inovácie) - podpora otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici zo strany programov EÚ, OECD, World Bank, OGP local centrály v Bruseli - výhodná geografická poloha Banskej Bystrice v pozícii potenciálneho lídra otvoreného vládnutia v SR a V4 - členstvo v Iniciatíve pre otvorené vládnutie podporuje možnosti pre získanie externých zdrojov	- zvýšiť kapacity (finančné a personálne) pre rozvoj otvoreného vládnutia - posilniť zručnosti a pozitívne postoje obyvateľov, zamestnancov MsÚ a externých aktérov pre rozvoj otvoreného vládnutia - zmiernovať rezistenciu voči otvorenému vládnutiu - integrovať uplatňovanie princípov otvoreného vládnutia do všetkých relevantných smerníc a dokumentov MsÚ - vytvoriť manuály pre využívanie princípov otvoreného vládnutia v postupoch a agendách MsÚ - zvýšiť zodpovednosť a záujem verejnosti o veci verejné - vytvoriť v meste Banská Bystrica centrum excelentnosti v oblasti otvoreného vládnutia s dostatkom finančných a personálnych kapacít

SPOLUPRÁCA

Čo funguje dobre /príležitosti	Kam by sme sa chceli posunúť
- interkomunálna spolupráca v rámci členstva v ZMOS, Únii miest SR, V8, K8 - spolupráca s akademickým sektorom (EF UMB, PF UMB, FMK UCM, FSV UCM, Žilinská univerzita, Technická univerzita vo Zvolene) - spolupráca s občianskymi iniciatívami v meste pri zapájaní obyvateľov do pro-klimatických riešení (ekocentrum Malá Líška) - vznik platformy „SPOLUPRACOVŇA“ ako nástroja pre spoluprácu, interakciu a dialóg mesta s obyvateľmi, občianskymi iniciatívami, komunitami, odborníkmi v území naprieč sektormi a pod. - spolupráca s inštitúciami: nemocnice, SČK, hasiči, polícia, Okresný úrad, ÚPSVaR BB, banky ai. - spolupráca organizácií v zriaďovateľskej a zakladateľskej pôsobnosti mesta s 1. mestom, 2. medzi sebou, 3. ďalšími subjektami - krízové a komplexné situácie súčasnosti aktivizujú spoluprácu občianskeho, súkromného, akademického a verejného sektora - decentralizácia - určitá časť rozhodnutí samosprávy je delegovaná na územné orgány v podobe výborov mestských častí a občianskych rád	- s podporou SPOLUPRACOVNE posilniť systém spolupráce s rôznymi sektormi a komunitami odborníkov pre podporu odolnosti a udržateľného, inovatívneho rozvoja územia, vytvoriť podmienky pre rozvoj systémov spolupráce v rámci medzisektorových inovačných partnerstiev - optimalizovať fungovanie rád primátora a komisií mestského zastupiteľstva - prepojiť, resp. integrovať niektoré z činností občianskych rád, poradných orgánov primátora, výborov mestských častí a komisií MsZ so SPOLUPRACOVŇOU pre podporu rozvoja mesta a zefektívnenie využitia potenciálu, ktorý v týchto orgánoch existuje - systematicky budovať kapacity pre spoluprácu zamestnancov MsÚ, poslancov, členov občianskych rád, externých rád a pod. - rozvíjať internú komunikáciu, dialóg a spoluprácu v MsÚ - celkovo podporiť kultúru dialógu, eliminovať polarizáciu

PARTICIPÁCIA

Čo funguje dobre /príležitosti	Kam by sme sa chceli posunúť
- participatívny rozpočet – viacročné fungovanie a skúsenosti, kvalitnejšia prezentácia informácií na webe, posilnená komunikácia smerom k verejnosti - zlepšená komunikácia úradu s verejnosťou, záujem riešiť problémy vzájomne a hľadať spoločné riešenia, ústretovosť a flexibilita časti zamestnancov MsÚ - existencia príručky pre participatívne plánovanie pre Banskú Bystricu¹¹ - aplikácia participatívnych metód pri tvorbe niektorých strategických a koncepčných dokumentov mesta (napr. PHSR, Koncepcia rozvoja školstva, Komunitný plán sociálnych služieb) - komunitné iniciatívy (najmä okolo komunitných centier, vďaka aktivite v participatívnom rozpočte ai.) - skúsenosti z implementácie participatívnych procesov 1.akčného plánu otvoreného vládnutia (Zelené sídliská, Mestský park, tvorba Integrovanej územnej stratégie udržateľného mestského rozvoja) na základe	- aktualizovať nastavenie participatívneho rozpočtu a dotačného systému - zvýšiť kapacity pre realizáciu a manažment participatívnych procesov, vrátane komunikačných procesov v oblasti participácie a realizáciu vyhodnocovania participatívnych procesov (viac vid'. "reflexie z participatívnych procesov 1. akčného plánu otvoreného vládnutia v BB"¹²) - zapojiť do parti.procesov vo vyššej miere občianske rady, výbory mestských častí, poslancov, podnikateľský sektor, miestnych lídrov a pod. - zvýšiť porozumenie o tom, čo je participácia, občianske povedomie, účasť a dôvera verejnosti voči participatívnym procesom - zvýšiť zapojenie verejnosti do monitorovania a hodnotenia verejných politík (konceptí, stratégií, programov rozvoja) a projektov - vytvoriť manuál pre realizáciu a komunikáciu participatívnych procesov - organizovať workshopy v oblasti participácie pre zamestnancov MsÚ - udržať kvalitu participatívnych procesov

¹¹ Pauliniová, Zora: *Občianske mesto a efektívna participácia. Plánovanie so zapojením verejnosti*, IŠUP, n.o., Banská Bystrica, 2018, <https://cdn.banskabystrica.sk/2019/09/Ob%C4%8Dianske-mesto-a-efekt%C3%ADvna-particip%C3%A1cia.pdf>

¹² *Reflexie z participatívnych procesov 1. akčného plánu otvoreného vládnutia v BB* - link bud doplnený

vyhodnotenie ich realizácie (viď "reflexie z participatívnych procesov 1. akčného plánu otvoreného vládnutia v BB) - aktivity Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti na podporu participácie v teoretickej a metodologickej rovine (publikácie, príručky, videá, online workshopy, príklady dobrej praxe) - novovynárajúce sa príklady dobrej praxe v SR - príklady dobrej praxe a zdroj informácií z otvoreného vládnutia v zahraničí - workshopy a mentoring v oblasti participácie zo strany OECD	- zabezpečiť vyššiu mieru flexibility pre účasť zamestnancov MsÚ na participatívnych procesoch - posilniť online participatívne postupy a nástroje
--	---

TRANSPARENTNOSŤ	
Čo funguje dobre /príležitosti	Kam by sme sa chceli posunúť
- otvorenosť zasadnutí orgánov samosprávy verejnosti - Mestského zastupiteľstva, mestskej rady, komisií MsZ (streamovanie niektorých komisií,, zápisnice, prístup verejnosti) - zverejňovanie povinných údajov samosprávou v podobne otvorených dát v rozsahu zákonov - aktívne využívanie obvyklých komunikačných kanálov samosprávy (Radničné noviny, sociálne siete, úradné tabule a vývesky)	- sprístupniť zasadnutia niektorých komisií MsZ online - zvýšiť úroveň používania otvorených dát verejnosťou - posilniť porozumenie verejnosti o téme otvorených dát a ktoré dáta sú určené pre verejnosť - posilniť personálne a finančné kapacity na sprístupňovanie otvorených dát a prácu s nimi v rámci MsÚ

- plán verejného obstarávania MsÚ je zverejnený rok vopred nad rámec zákona
- 22 verejne dostupných otvorených datasetov na web stránke mesta
- záujem o aktívne využívanie otvorených dát zo strany časti verejnosti
- posilnená atraktívnosť a zrozumiteľnosť komunikácie pri aktuálne realizovaných participatívnych procesoch (dizajn infografík a vizualizácia časových ôs participatívnych procesov)
- databáza prebiehajúcich projektov publikovaná na web stránke mesta
- vedenie komunikačných procesov v rámci tvorby rozpočtu mesta formou verejných komisií a mestskej spolupracovne
- rozvoj informačných systémov a digitálnych technológií vo vonkajšom prostredí
- ochota externých partnerov z oblasti IT spolupracovať s mestom v oblasti transparentnosti procesov
- príklady z praxe z iných miest v oblasti otvorených dát
- technická pripravenosť na organizáciu online participatívnych procesov
- agendy MsÚ sa postupne elektronizujú z papierovej formy
- kvalitné spracovanie časových os participatívnych projektov z 1. akčného plánu otvoreného vládnutia

- posilniť elektronizáciu verejných služieb a digitalizáciu participatívnych procesov
- posilniť kapacity a skvalitniť prezentáciu informácií o prebiehajúcich projektoch a procesoch
- posilniť komunikáciu o dôležitých témach pre ľudí a rozvoj mesta
- vytvoriť komunikačné manuály/koncepcie Mesta pre podporu komunikácie Mesta o plánovaných projektoch, procesoch a aktivitách MsÚ smerom k verejnosti
- podporiť využívanie informačných systémov na MsÚ a v organizáciách mesta organizáciám v jeho zriaďovateľskej a zakladateľskej pôsobnosti

Zhrnutie

Rozvoj otvoreného vládnutia v našom meste môžeme postaviť na:

- 1.) existujúcej, dostatočne **otvorenej inštitucionálnej infraštruktúre**;
- 2.) **inovačnom potenciáli**, ktorý preukázalo mesto rozhodnutím vstúpiť do Iniciatívy pre Otvorené vládnutie na miestnej úrovni v pozícii 1. samosprávy v SR a jednej zo 106 samospráv na celom svete;
- 3.) **potenciálom inštitucionalizácie a udržateľnosti otvoreného vládnutia** v meste Banská Bystrica, ktorý umocňuje potreba z vonkajšieho prostredia v podobe komplexných výziev, ktorých riešenie vyžaduje prístupy založené na spolupráci a dialógu.

Ďalší rozvoj otvoreného vládnutia v našom meste predpokladá realizáciu postupného inovačného procesu, predovšetkým zahrňujúc aktivity zamerané na manažment zmeny, budovanie kapacít vo všetkých oblastiach otvoreného vládnutia (inovácia, participácia, spolupráca, transparentnosť) a inovácie interných a externých procesov zameraných na spoluprácu. Rozvoj v tomto rozsahu je podmienený aj externými finančnými zdrojmi, ktoré je potrebné získať.

MAPA OTVORENÉHO VLÁDNUTIA 2030 V BANSKEJ BYSTRICI

Vízia

“V Banskej Bystrici bude samospráva budovaná na princípoch otvorenej, systematickej, partnerskej komunikácie s obyvateľmi, združeniami, podnikmi a ďalšími subjektmi vo všetkých oblastiach týkajúcich sa života obyvateľov a rozvoja mesta”.

Potreby (prečo)

- rozvoj odolného a pripraveného mesta zvládať komplexné výzvy
- vznik inovácií v meste
- rozvoj kultúry dialógu, spolupráce a partnerstva - vo vnútri mestského úradu, ako aj s obyvateľmi, komunitami, združeniami, podnikmi a ďalšími subjektmi vo všetkých oblastiach týkajúcich sa života obyvateľov a rozvoja mesta

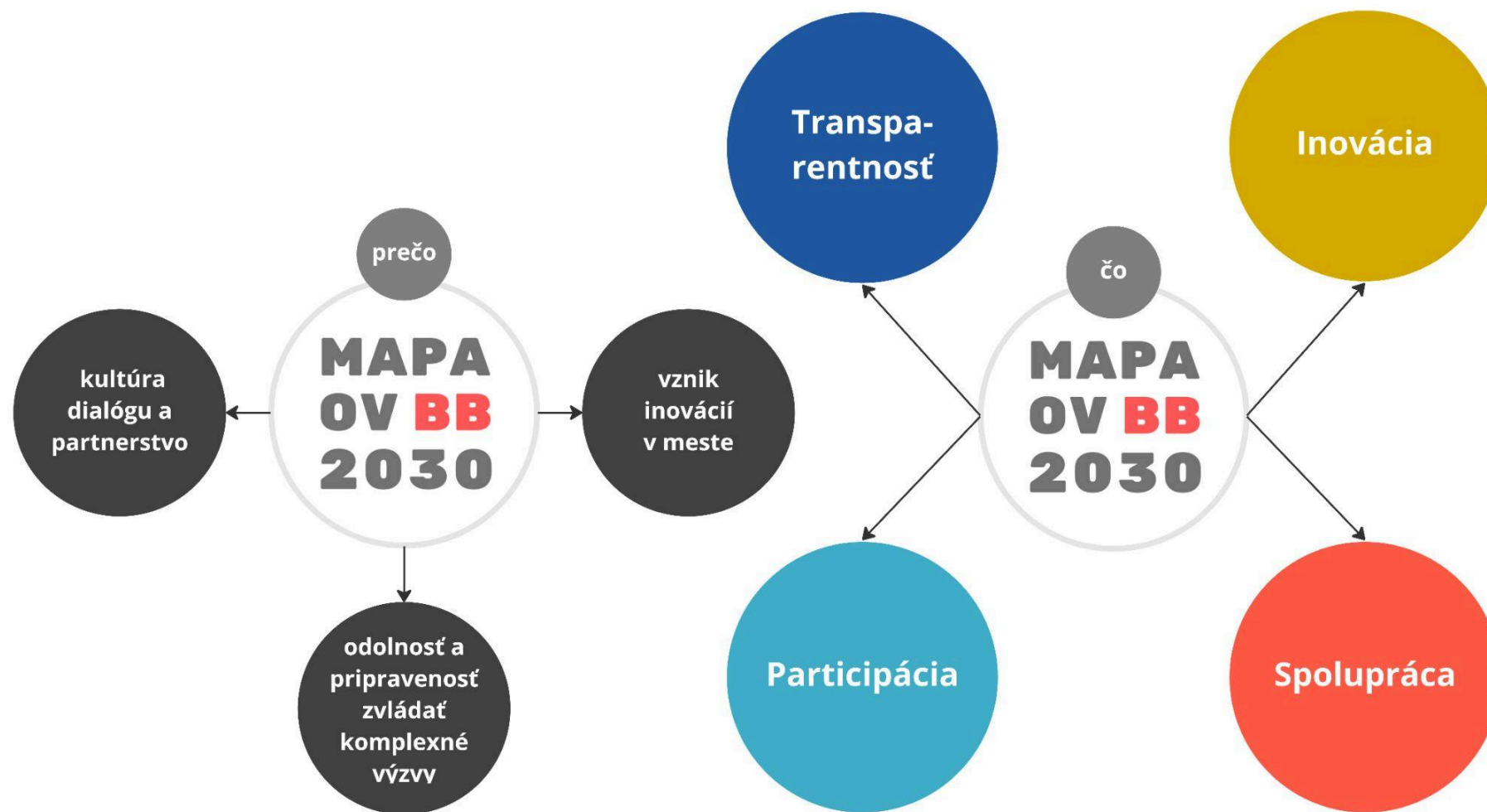
Priority (čo)

Mapa OVBB 2030 obsahuje štyri dôležité oblasti, ktorých rozvoj podporí naplnenie vízie Otvoreného vládnutia:

- podpora INOVÁCIE Otvoreného vládnutia
- uplatňovanie princípu SPOLUPRÁCA
- uplatňovanie princípu PARTICIPÁCIA
- uplatňovanie princípu TRANSPARENTNOSŤ

Indikatívne Opatrenia /aktivity (ako)

Ku každej z oblastí je navrhnutý “zásobník” možných opatrení so súbormi aktivít a akčných krokov, ktorých realizácia podporí napĺňanie priorít, a tým aj žiaduce smerovanie k odolnosti, inováciám a dialógu v našom meste. Navrhnutých opatrení a aktivít sa mesto nebude držať rigidne. V priebehu procesu implementácie mapy, môže dochádzať k ich modifikácii, redukcii či dopĺňaniu.

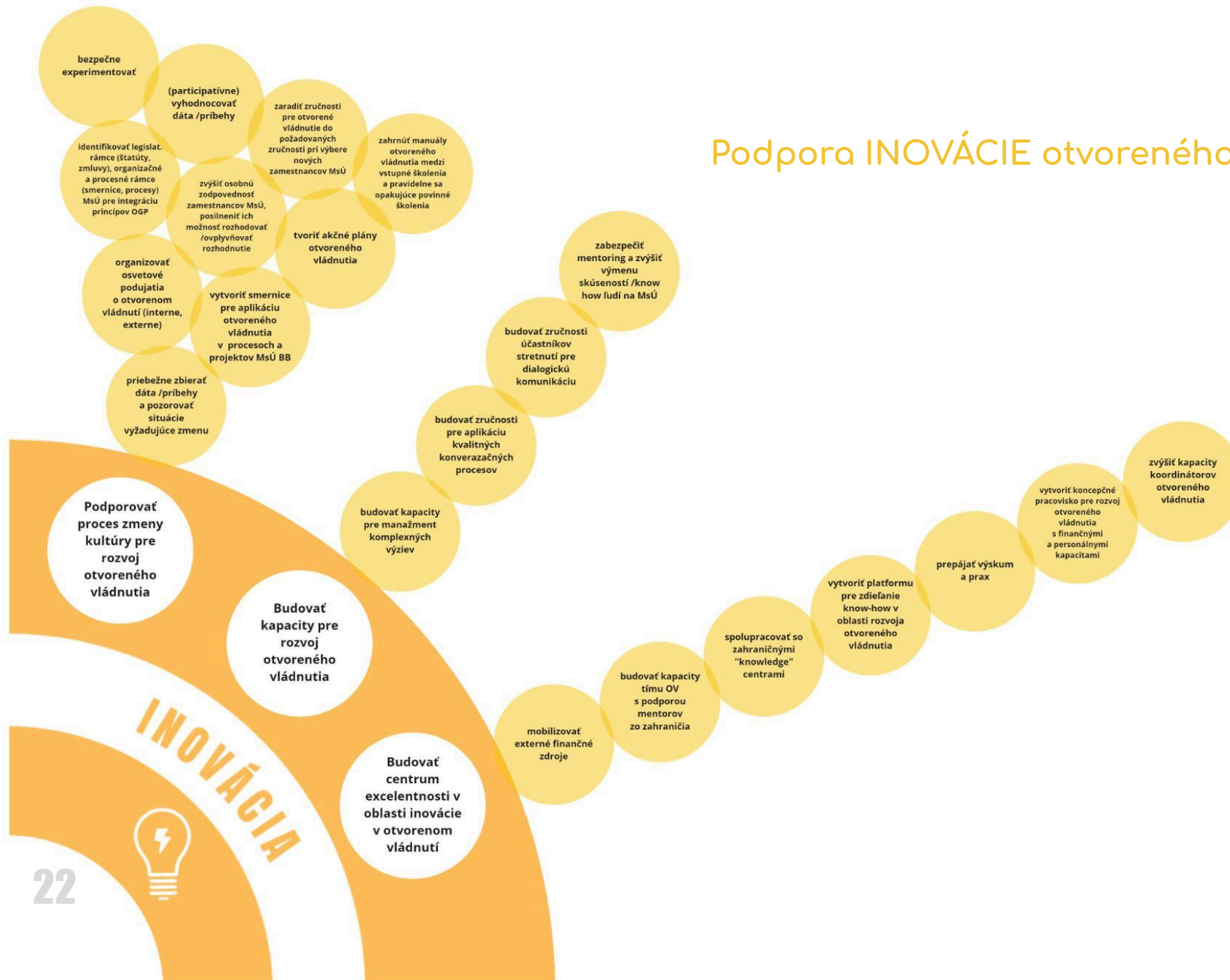
Obrázok 5 : MAPA OVBB 2030 - prečo a čo

<https://miro.com/app/board/uXjV>

PumTsRo=/?share_link_id=751100846920

Podpora INOVÁCIE otvoreného vládnutia

Podpora INOVÁCIE otvoreného vládnutia

1.A. Podporovať proces zmeny kultúry spravovania vecí verejných:

- priebežne zbierať dáta týkajúcich sa otvoreného vládnutia (príbehy, potreby, podnety), frekventovane dáta vyhodnocovať, na základe dát skúšať nové prístupy
 - organizovať osvetové aktivity o otvorenom vládnutí, vysvetľovať benefity otvoreného vládnutia (interne, externe)
 - motivovať zamestnancov MsÚ k prevzatíu osobnej zodpovednosti (napr. prostredníctvom posilnenia ich možnosti ovplyvňovať rozhodnutia)
 - identifikovať relevantné legislat. rámce (štatúty, zmluvy), organizačné a procesné rámce (smernice) MsÚ, následne do nich integrovať princípy otvoreného vládnutia
- vytvoriť smernice /návody pre uplatňovanie princípov otvoreného vládnutia v agendách /procesoch a projektoch MsÚ
 - tvoriť akčné plány otvoreného vládnutia v pravidelných intervaloch
 - zaradiť zručnosti pre otvorené vládnutie do požadovaných zručností pri výbere nových zamestnancov MsÚ
 - zahrnúť princípy otvoreného vládnutia a manuály otvoreného vládnutia medzi vstupné povinné školenia a pravidelne sa opakujúce povinné školenia zamestnancov MsÚ, prípadne externých pracovníkov
 - vytvárať podmienky na bezpečné skúšanie nových prístupov (bezpečné experimentovanie)

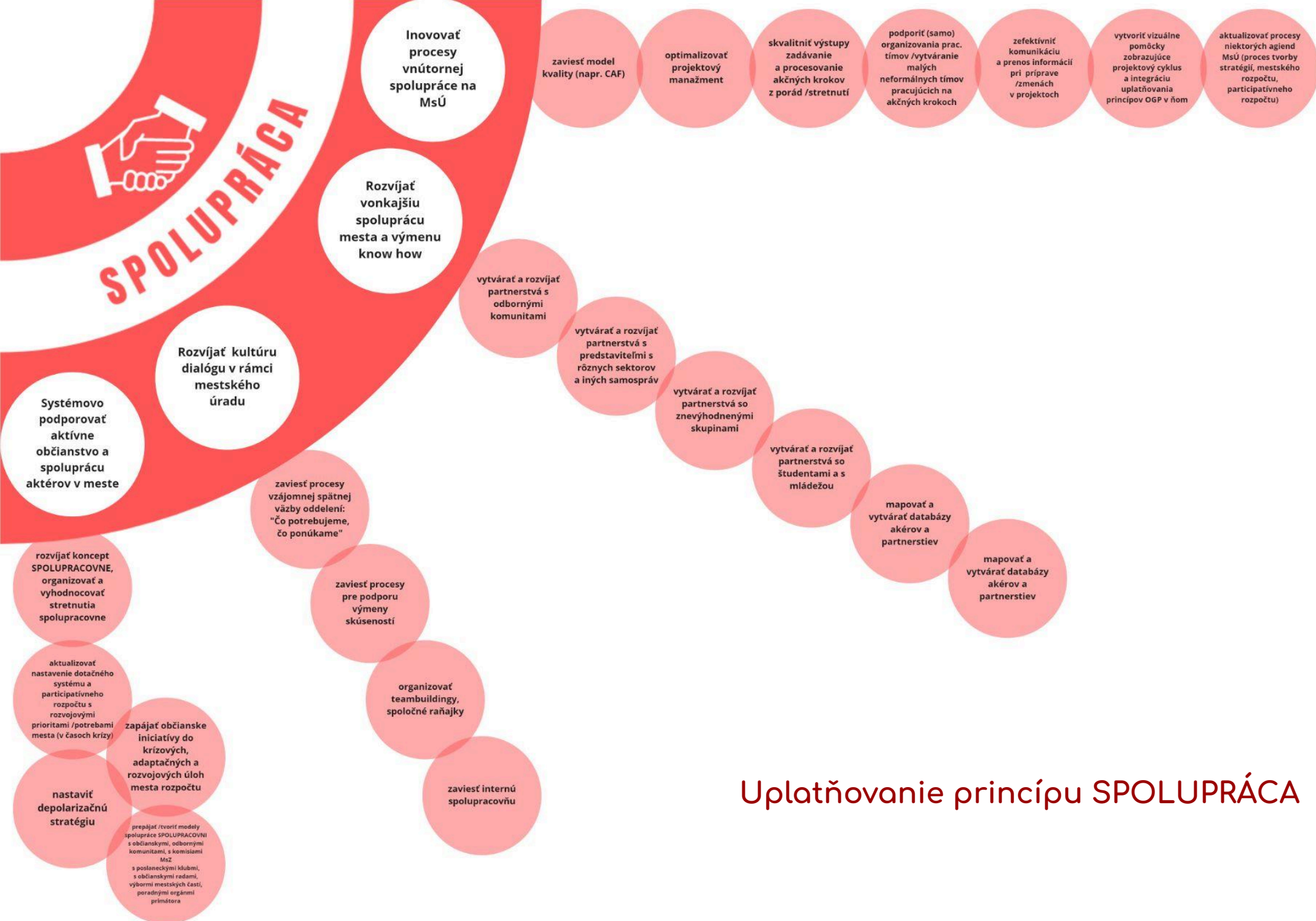
1.B. Budovať zručnosti pre rozvoj otvoreného vládnutia:

- budovať zručnosti v oblasti manažmentu komplexných výziev
- budovať zručnosti v oblasti dizajnovania, facilitovania a vyhodnocovania kvalitných konverzačných procesov /skupinových stretnutí /procesov
- budovať zručnosti v oblasti dialógu
- mentorovanie odborníkov MsÚ v oblasti otvoreného vládnutia
- realizovať procesy výmeny skúseností a know how ľudí na MsÚ

1.C. Budovať centrum excelentnosti v oblasti inovácie v otvorenom vládnutí:

- mobilizovať externé finančné zdroje pre rozvoj inovácie v otvorenom vládnutí

- budovať kapacity tímu otvoreného vládnutia s podporou mentoringu zo zahraničia
- spolupracovať so zahraničnými knowledge centrami v oblasti otvoreného vládnutia
- vytvoriť “učiacu sa” platformu pre zdieľanie know-how v oblasti otvoreného vládnutia
- prepájať výskum a prax
- zvýšiť kapacity koordinátorov otvoreného vládnutia
- vytvoriť koncepčné pracovisko pre rozvoj otvoreného vládnutia s finančnými a personálnymi kapacitami

Uplatňovanie princípu SPOLUPRÁCA

Uplatňovanie princípů SPOLUPRÁCA

2.A. Optimalizovať /inovovať procesy vnútornej spolupráce na MsÚ:

- zaviesť model kvality (napr. CAF)
- optimalizovať projektový manažment na MsÚ (s podporou internej participácie)
 - vypracovanie modelu projektového manažmentu, ktorého integrálnou súčasťou bude aj využívanie princípů spolupráce, participácie a transparentnosti (a z toho vyplývajúcich časových a kapacitných náročností)
- skvalitniť výstupy, zadávanie a procesovanie akčných krokov zo stretnutí/porád
- podporiť (samo) organizovanie /vytváranie malých neformálnych tímov pracujúcich na zadaniach /akčných krokoch vyplývajúcich z interných stretnutí /porád

- rozvíjať proaktívnu komunikáciu a prenos informácií pri príprave /zmenách v projektoch
- vytvoriť vizuálnu pomôcku zobrazujúcu projektový cyklus a integráciu uplatňovania princípů otvoreného vládnutia v ňom
- aktualizovať procesy niektorých konkrétnych agiend MsÚ (napr. proces tvorby koncepcií, stratégií na MsÚ, proces tvorby mestského rozpočtu, nastavenie a proces participatívneho rozpočtu)

2.B. Rozvíjať kultúru dialógu v rámci mestského úradu:

- zaviesť procesy vzájomnej spätnej väzby oddelení: "Čo potrebujeme, čo ponúkame"
- zaviesť procesy pre podporu výmeny skúseností
- organizovať pravidelné teambuilding, napr. spoločné raňajky

- zaviesť internú SPOLUPRACOVŇU

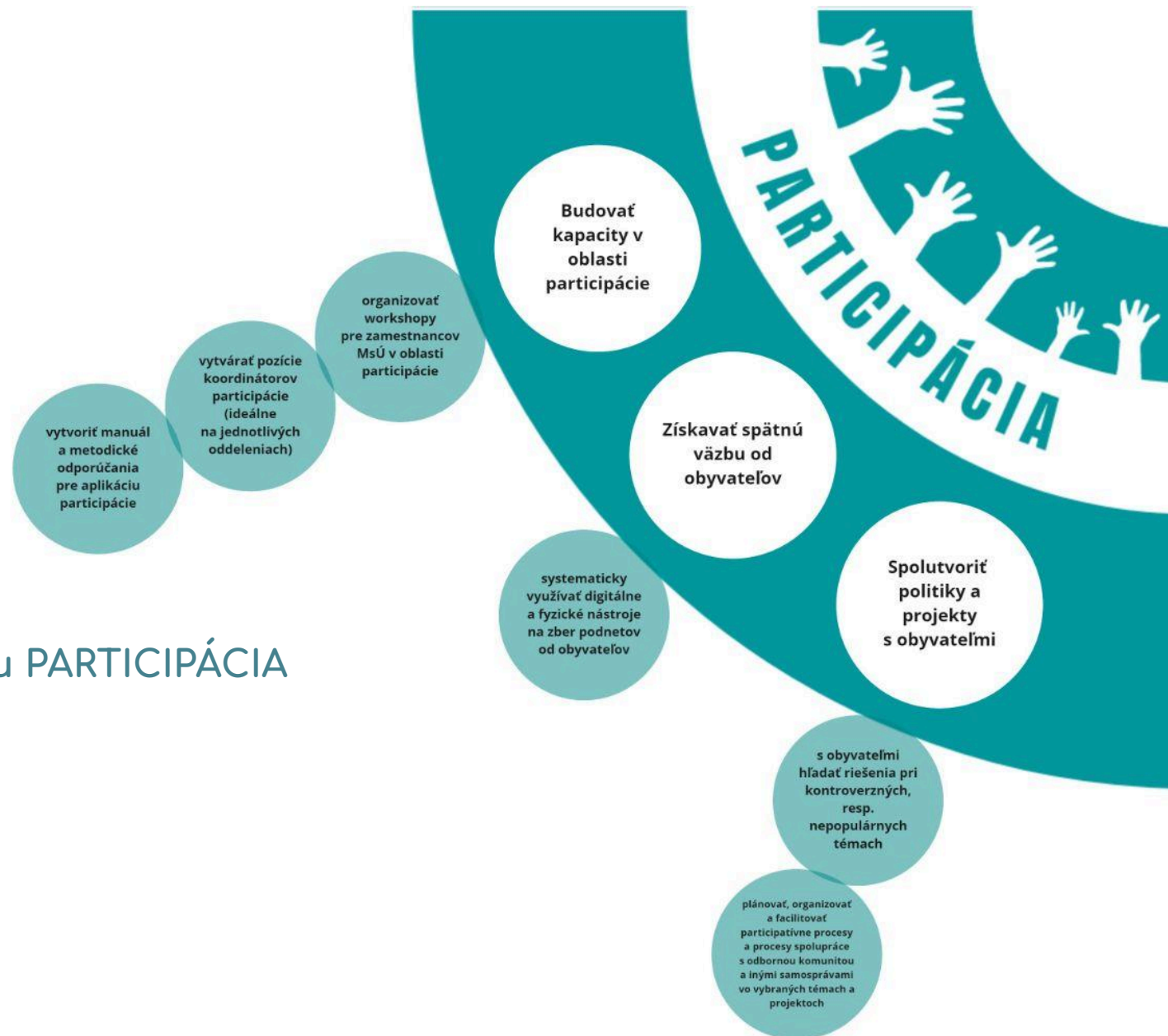
2.C. Rozvíjať vonkajšiu spoluprácu mesta a výmenu know how:

- vytvárať a rozvíjať sieťovanie a partnerstvá s komunitami odborníkov (oblasť - strategické plánovanie, inteligentné parkovacie systémy, adaptačné - klimatické opatrenia, krízové riadenie a civilná ochrana, moderná samospráva a pod.)
- vytvárať a rozvíjať sieťovanie a partnerstvá s komunitami s rôznorodých sektorov (podnikatelia, akademici, iné samosprávy, neziskový sektor)
- vytvárať a rozvíjať partnerstvá so znevýhodnenými skupinami (zdravotne znevýhodnené, marginalizované a pod.)
- vytvárať a rozvíjať partnerstvá so študentami a s mládežou
- mapovať a vytvárať databázy aktérov / partnerstiev
- aktualizovať nastavenie /modernizovať /integrovat' v rámci spolupracovne - poradné orgány primátora, komisie MsZ

2.D. Systémová podpora mesta pre spoluprácu aktérov v meste a území Banskej Bystrice, a aktívne občianstvo:

- rozvíjať koncept SPOLUPRACOVNE, organizovať a vyhodnocovať stretnutia Spolupracovne
- v rámci SPOLUPRACOVNE zmysluplne prepájať /tvoriť modely spolupráce :
 - s obyvateľmi
 - sektorovými odborníkmi, organizáciami, inštitúciami
 - s komisiami MsZ
 - s poslancami/poslaneckými klubmi
 - s občianskymi radami a výbormi mestských častí
- zladit' /aktualizovať nastavenie dotačného systému a participatívneho rozpočtu s rozvojovými prioritami /potrebami mesta (v časoch krízy)
 - zapájať občianske iniciatívy do krízových, adaptačných a rozvojových úloh mesta (napr. prostredníctvom dotačného systému, participatívneho rozpočtu)

Uplatňovanie princípu PARTICIPÁCIA

Uplatňovanie princípu PARTICIPÁCIA

3.A. Spoluvoríť politiky a projekty s obyvateľmi a odborníkmi

- s obyvateľmi hľadať riešenia pri kontroverzných, nepopulárnych či citlivých témach
 - plánovať, organizovať a facilitovať participatívne procesy a procesy spolupráce s komunitami odborníkov a inými samosprávami vo vybraných témach a projektoch – aktuálny zásobník tém na r. 23:
 - Inteligentný mestský parkovací systém
 - Pripravenosť mesta na zmenu klímy
 - Projekty zamerané na energetiku
 - Magurská multifunkčný priestor - Centrum opätovného použitia + MRK (január 23)
 - Budovanie centier opätovného použitia, MULTI PAK, CMP A2NA
- Politika nájomné bývanie
 - Tvorba IÚS s OECD
 - Plánovanie a príprava PHSR 2023 až 2028
 - Medený Hámor
 - Soft projekty pre marginalizované skupiny a komunity
 - Tvorba 2. akčného plánu otvoreného vládnutia
 - Projekt - prevencia negatívnych spoločenských javov
 - Koncepcia cestovného ruchu 23
 - Revitalizácia parku Kaštieľa Radvanských
 - Lazovná 19
 - Zelené sídliská, Mestský park (prezentácia projektových návrhov na verejných stretnutiach)

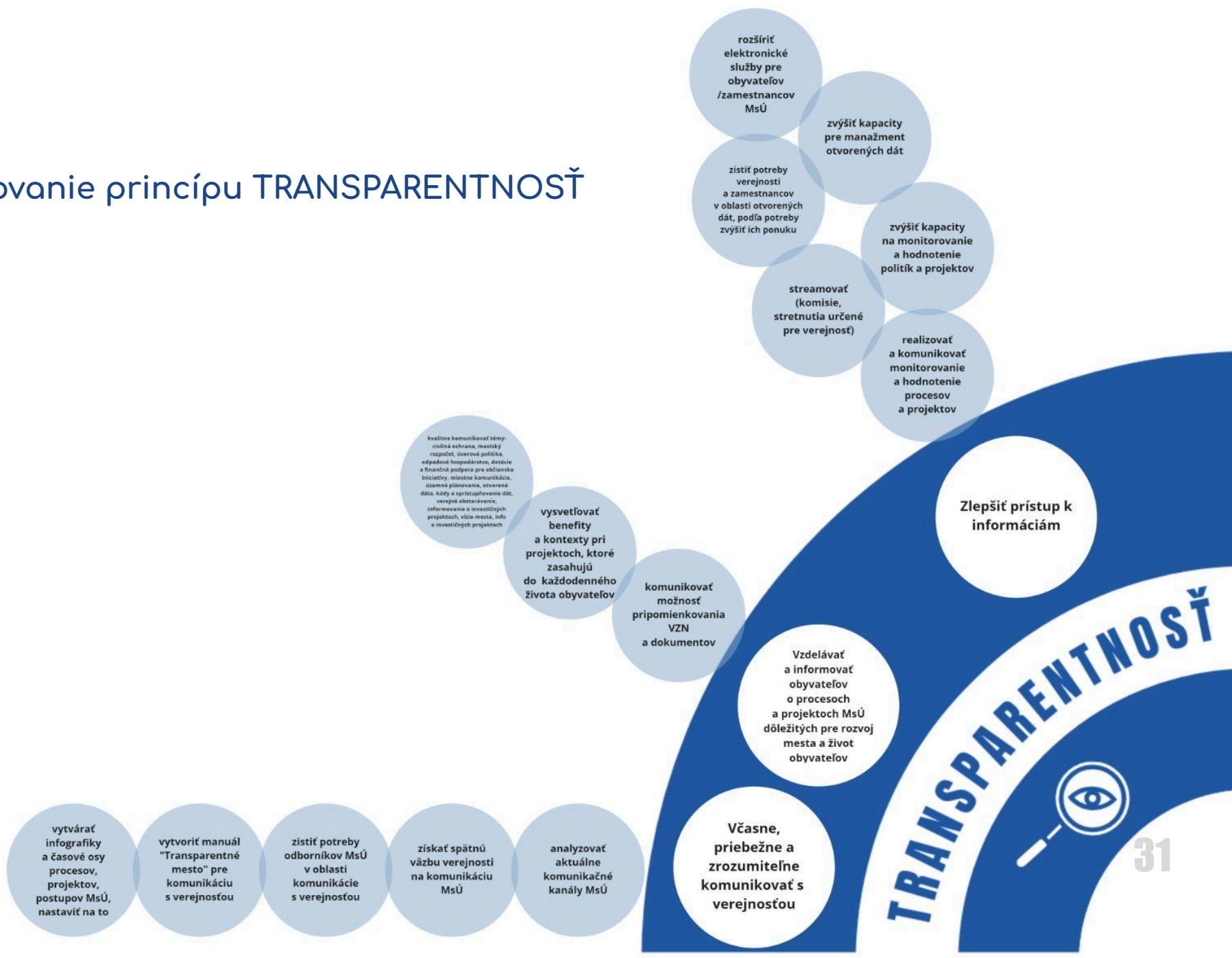
3.B. Získavať spätnú väzbu od obyvateľov

- systematicky a frekventovane využívať digitálne a fyzické nástroje na spätnú väzbu od obyvateľov

3.C. Budovať kapacity v oblasti participácie

- vytvoriť manuál a metodické odporúčania pre aplikáciu participácie
- organizovať workshop v oblasti participácie (kedy je potrebné participovať, kedy informovať verejnosť v projektovom cykle, ako efektívne komunikovať)
- zaviesť pozície koordinátorov participácie (ideálne na jednotlivých oddeleniach)

Uplatňovanie princípu TRANSPARENTNOSTĚ

Uplatňovanie princípu TRANSPARENTNOST

4.A. Včasne, priebežne a zrozumiteľne komunikovať s verejnosťou

- analyzovať aktuálne komunikačné kanály MsÚ
- získať spätnú väzbu verejnosti na komunikáciu MsÚ
- zistiť potreby odborníkov MsÚ v oblasti komunikácie s verejnosťou
- vytvoriť manuál "Transparentné mesto" pre komunikáciu s verejnosťou
- používať zrozumiteľný jazyk
- vytvárať infografiky a časové osy procesov, projektov, postupov MsÚ, nastaviť vhodné webové rozhranie

4.B. Vzdelávať a informovať obyvateľov o procesoch a projektoch MsÚ

- efektívnejšie komunikovať procesy a projekty MsÚ (napr. prostredníctvom spolupracovne), vrátane:
 - možnosť pripomienkovania VZN a dokumentov
 - benefity a širšie kontexty pri citlivých /kontroverzných projektoch
 - téma civilná ochrana
 - téma mestský rozpočet
 - téma úverová politika
 - téma odpadové hospodárstvo
 - téma otvorené dáta, kódy, prístupňovanie dát

- téma verejné obstarávanie (komunikácia plánov verejného obstarávania, využitie Stáleho pracoviska Úradu pre verejné obstarávanie pre osvetové podujatia pre verejnosť)
- téma vízia mesta
- informovanie o investičných projektoch a pod.

4.C. Zlepšiť prístup k informáciám

- zvýšiť kapacity a realizovať monitorovanie /hodnotenie politík /projektov /procesov MsÚ
- komunikovať monitorovanie /hodnotenie politík /projektov /procesov MsÚ
- streamovať (komisie, stretnutia určené pre verejnosť)
- zistiť potreby verejnosti a zamestnancov v oblasti otvorených dát, podľa potreby zvýšiť ich ponuku
- zvýšiť kapacity pre manažment otvorených dát

Implementácia Mapy OVBB 2030

Metóda práce s Mapou OVBB 2030

Inovácia v oblasti otvoreného vládnutia je komplexná úloha. Riešenie komplexnej úlohy si vyžaduje špecifické spôsoby práce v kontraste s tradičným spôsobom, ktorý sa viaže na lineárny spôsob riešenia problémov, stabilitu, plnenie vopred stanovených merateľných ukazovateľov špecifických cieľov, či rigidné procesy, pri ktorých môžeme častokrát premeškať príležitosť žiadúcej zmeny či učenia sa.

Do práce s Mapou OVBB 2030 je potrebné integrovať:

- vytváranie podmienok na bezpečné skúšanie nových prístupov (bezpečné experimentovanie)
- dialogické prístupy prostredníctvom ktorých máme prístup k rozličným perspektívam, ktoré nám umožnia lepšie pochopiť a kvalitnejšie interpretovať situácie, s ktorými budeme pracovať (kolektívna inteligencia)
- sústredenie sa na podporu procesov zmeny a flexibilitu v kontraste s rigidným viazaním sa na špecifické ciele, ktoré neumožňujú učenie sa a reagovanie na dynamicky sa meniace podmienky

Pre túto potrebu pri práci s mapou navrhujeme aplikovať princíp /postup¹³ pravidelného stretávania sa v rámci (vznikajúcej) pracovnej skupiny pre otvorené vládnutie /relevantných ad hoc tímov (napr. kreatívny tím pre dizajn riešení) / (vznikajúcej) Rady Spolupracovne - za účelom:

Výberu témy definovanej v mape, ktorej sa v určenom období budeme venovať

- analýza a pochopenie aktuálneho stavu** vybranej témy, ktorá vyžaduje zmenu (všímame si zvyky, správania v situácii, zbierame a mapujeme príbehy, zážitky, snažíme sa situáciu porozumieť a identifikovať vzorce v situácii cez rôzne perspektívy ľudí v tíme)
- určenie, kam sa v danej situácii chceme posunúť**, aké výstupy chceme dosiahnuť, ktorých ďalších ľudí potrebujeme do riešenia situácie prizvať

¹³ Podľa "Complexity Inside and Out", Harvest Moon Consultants, www.harvestmoonconsultants.com

- c) **“bezpečné experimentovanie”** - definovanie a dizajnovanie malých akčných krokov, neformálne pilotovanie (pozn. akčné kroky môžu často zahŕňať aj vzájomné učenie, výmenu skúseností a know how, ktoré v organizácii už existuje)
- d) v krátkych časových horizontoch **monitorujeme** úspešnosť akčných krokov, tie čo fungujú posilňujeme, časom **stabilizujeme**, tie čo nie, eliminujeme alebo odstraňujeme

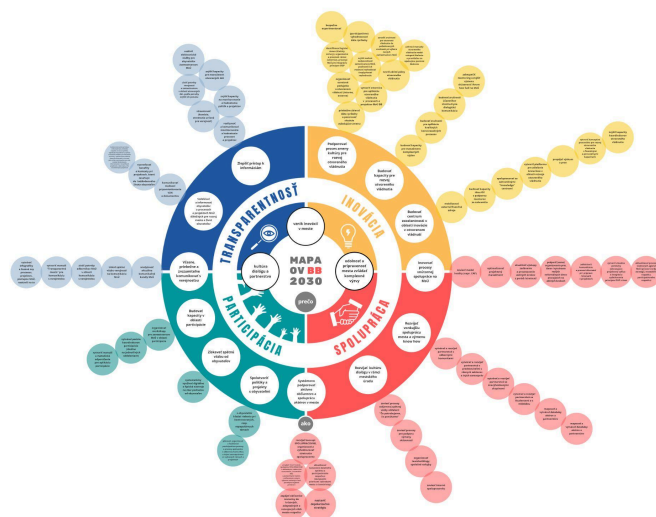
Výber riešených situácií, monitorovanie a vyhodnocovanie akčných krokov mapy bude integrované aj do akčných plánov otvoreného vládnutia, ktoré na mapu nadväzujú a ktoré budú integrované do ďalších strategických a rozvojových dokumentov mesta.

Vyhodnocovania implementácie mapy celkovo bude prebiehať v strede jej realizačného obdobia (v roku 2027) a po skončení plánovaného implementačného obdobia v roku 2031.

Personálne a finančné kapacity

Pri zabezpečovaní koordinácie, implementácie, monitorovania a hodnotenia Mapy OVBB 2030 a jej akčných krokov sa z kapacitného hľadiska počíta:

- s finančným zabezpečením z rozpočtu mesta a externých zdrojov
- s pripravovaným Inštitútom otvoreného vládnutia a sociálnych inovácií samosprávy Banská Bystrica v rámci IÚS FMO BB, ktorý bude disponovať adekvátnymi personálnymi a finančnými kapacitami
- s aktuálnymi internými personálnymi kapacitami (koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie) a rozširovaním týchto interných kapacít
- s plánovanou internou pracovnou skupinou pre rozvoj otvoreného vládnutia (aktuálne v procese tvorby)
- s Radou SPOLUPRACOVNE
- s aktuálnymi externými personálnymi kapacitami (Dialogue Centre n.o.) a ich rozširovaním prostredníctvom externých zdrojov
- s plánovanými kapacitami v rámci študentských praxí/stáží

MAPA OV **BB** 2030

viac info: banskabystrica.sk/spolupracovna

